

"L'ús que s'ha fet dels for

Prop de 200 fiscals dels quasi 1.400 que exerceixen en l'estat espanyol estan convençuts que la defensa dels drets dels ciutadans i l'interès que competeix al ministeri públic exigeixen una major dedicació professional i independència orgànica. Per això formen part d'un corrent professional, la Unió Progresista de Fiscales, que presideix el valencià Antoni Gisbert. Natural d'Alzira, de 52 anys, vinculat a l'oposició democràtica durant la dictadura, militant de Justícia Democràtica, fiscal de vigilància penitenciària a Barcelona (1984-1988) i del Tribunal Constitucional a Madrid (1993), Gisbert ha tornat a l'Audiència de València per a exercir la seua doble condició de fiscal i de president del corrent progressista de la seua professió, que es pronuncia sobre el procés de judicialització de la vida política de l'estat espanyol i exigeix l'autonomia de la fiscalia del Govern de l'estat.

—*Els jutges espanyols han decidit protagonitzar amb contundència la persecució dels anomenats delictes econòmics. Quin és el paper que ha de representar el ministeri públic en aquest tipus d'activitats delictives?*

—Cal elogiar en general l'actitud responsable i decidida dels jutges en els últims temps respecte a la persecució dels delictes econòmics. Alguns fiscals ja anàvem plantejant que hi havia un escenari d'activitat delictiva en aquest país fruit del desenvolupament econòmic i de l'enriquiment ràpid, que exigiria una actitud decidida i radical. Com a president de la Unió Progresista de Fiscales he d'assumir una autocrítica que pretén ser constructiva i reivindicativa alhora: el ministeri públic no està preparat, ara mateix, per a la persecució d'aquesta classe de delictes. És necessària una formació professional específica de la fiscalia que l'ajude a complir amb la seua missió en aquest camp penal que representa una de les criminalitats socialment més perilloses.

—*El cas Banca Catalana, el 1985, va convertir la Fiscalia de Barcelona en precursora d'aquesta voluntat d'estar a l'altura en independència i preparació sistemàtica per al seu treball jurídic. Què ha de dir de la seua experiència personal d'aquella època?*

—Hi ha, i no m'importa dir-ho, un autèntic "còctel diabòlic", els ingredients del qual són les grans fortunes econòmiques i els seus gestors, els grups de pressió (que determinen i orienten aquests privilegis) i els ciutadans, que assisteixen com a espectadors desarmats a aquestes operacions.

Antoni Gisbert, president de la Unió Progresista de Fiscales de l'estat espanyol, qualifica en aquesta entrevista de repte social la persecució dels delictes de 'guant blanc', admet de forma crítica que la fiscalia no ha anat per davant com a promotora de la justícia en el cas GAL i reivindica l'autonomia del fiscal general de l'estat del Govern.

—*Vol dir que hi ha pressions que justifiquen l'escàs protagonisme del ministeri públic en la persecució i investigació criminal dels delictes contra la hissenda pública?*

—En la part que ens afecta, en absolut. I, a més el seu balanç no és del tot correcte. A cada tipus de país, a cada tipus de desenvolupament econòmic correspon un determinat tipus de delinqüència. Els delictes socioeconòmics són cada vegada més complexos i usen els mecanismes legals —en el seu propi benefici—, de forma indiscriminada. Això passa ara al nostre país, i per això és absolutament necessari que el ministeri públic es trobe familiaritzat amb aquest entramat. La societat, en general, ha evolucionat més de pressa que els fiscals.

—*Parlem dels fons reservats i dels GAL, que tant condicionen aquests dies la vida política. Què hi tenen a dir el ministeri públic i la Unió Progresista de Fiscales?*

—Sense entrar en un estudi rigorós, és evident que no es poden utilitzar aquest tipus de partides econòmiques de l'estat per a col·laborar amb conductes que el mateix estat, o el govern que el representa, condemna en les seues lleis i en el codi penal. En aquest sentit es pot qualificar d'intolerable l'ús partidista d'aquests fons.

—*I què ha fet i fa actualment la fiscalia per a posar llum en aquest assumpte?*

—És un tema espinós. Però puc afirmar, amb tota contundència, que la major o menor "flexibilitat" dels usos dels denominats fons reservats no hauria d'escapar, mai, a un control minuciós del ministeri públic en cas d'irregularitats.

—*Parlem-ne més en concret. Parlem dels GAL. I sobretot, de la responsabilitat que correspon al ministeri públic a l'hora de promoure l'acció de la justícia en defensa dels drets dels ciutadans. Com valora l'actuació de la fiscalia en aquest espinós assumpte?*

—En termes generals podem afirmar que la Fiscalia "no ha anat per davant" com a promotora de l'acció de la justícia en el cas dels GAL. En aquest cas, és necessari recordar que va ser el Partit Popular, a l'octubre de 1994, qui va denunciar aquesta conducta. En tot cas, el que sí que puc afirmar amb absoluta determinació és que la passivitat és el contrari de l'acció positiva de promoure la investigació, que correspon al ministeri públic.

—*Alguns casos i algunes actuacions dels fiscals de les diferents jurisdiccions han convertit en tema polèmic la legalitat de l'acció esterilitzadora de persones discapacitades. Quina és la posició que mantenen els fiscals progressistes en aquest tema?*

... reservats és intolerable"

RAFA GIL

—L'esterilització, segons el meu judici personal, i estic convençut que és el majoritari de l'organització que represente en aquests moments, no té res a veure amb doctrines nazis o feixistes. La necessitat d'esterilitzar un discapacitat forma part d'un projecte més ambiciós. Està concebuda com un projecte de donar més llibertat a l'incapacitat. I sobretot, donar-li més llibertat sexual.

—*Què opina Antoni Gisbert i què defensa la Unió Progresista de Fiscales pel que fa a la legalització de les drogues?*

—En el VII congrés de la Unió Progressista de Fiscales —celebrat a Segòvia el 1992—, vaig presentar una ponència sobre el tema. Al meu parer la perfecció de l'aparell repressiu —policíac, legal i fins i tot d'especialització de la mateixa fiscalia—, no ha servit per a res i no ha produït l'efecte desitjat. Aquesta anàlisi sembla evidenciar que alguna cosa ha fallat en el sistema i reclama una alternativa.

—*I quina és aquesta alternativa?*

—És necessari conciliar el respecte a la llibertat individual, el dret que té qualsevol persona al lliure ús del seu cos, i les distintes alternatives penals que ofereix l'actual legislació espanyola. La Unió Progresista de Fiscales és partidària d'un projecte genèric de legalització de les drogues. Es tracta de discutir i de resoldre l'amplitud. Fins on i quines drogues. No obstant això, sembla una premissa positiva que el consum de les drogues, en general, no s'haja de revisar com a tipus penal.

—*És un tema vell, però continua sent una assignatura pendent. Què pensen vostè i la Unió Progresista de Fiscales pel que fa a la vinculació del seu màxim representant jeràrquic, el fiscal general de l'estat, i el Govern del estat?*

—És necessari trencar, d'una vegada per sempre, l'excessiva vinculació entre el fiscal general de l'estat i el Govern. És el Parlament, i la sobirania popular que representa, qui s'hi hauria de pronunciar. La Unió Progresista de Fiscales que jo presidesc ha evidenciat aquesta necessitat en la majoria dels seus congressos, i, a més, aquesta proposta democràtica té a veure amb el règim intern d'algunes fiscalies de tribunals superiors de justícia de comunitats autònomes. La Unió Progresista de Fiscales considera altament positiu per al millor funcionament del ministeri fiscal i el més eficaç compliment de la seua missió constitucional la limitació temporal del desenvolupament de la direcció, com també dels càrrecs de lliure designació per tal d'evitar la patrimonialització del càrrec, incompatible amb els usos democràtics.

Emili Gisbert

"La patrimonialització dels càrrecs de lliure designació és incompatible amb la dinàmica democràtica."